

بررسی رابطه بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی معلمان مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ شهر کرمان، در سال تحصیلی ۹۵-۹۴

افسانه فاتحی مرج^۱، هدایت تیرگر^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه شهیدباهنر کرمان، ایران

^۲ استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان، ایران

نام و نشانی ایمیل نویسنده مسئول:

هدایت تیرگر

Hedu1400@Gmail.com

چکیده

هدف: هدف پژوهش بررسی رابطه بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی در بین معلمان متوسطه اول ناحیه ۲ شهر کرمان است. روش: روش پژوهش توصیفی - تحلیلی و از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه معلمان متوسطه اول ناحیه ۲ شهر کرمان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ و نمونه را ۲۴۲ نفر از این معلمان که به روش تصادفی ساده انتخاب شدند، را تشکیل می-دهند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش عبارتند از پرسشنامه باورهای مذهبی گلزاری (۱۳۷۹) و پرسشنامه سلامت سازمانی (OHD). به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون همبستگی اسپیرمن با نرم افزار spss19 استفاده شد. یافته ها: نشان داد که بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی معلمان متوسطه اول شهر کرمان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($P < 0/001$). نتیجه گیری: می توان ادعا کرد، با ارتقاء میزان باورهای مذهبی، سلامت سازمانی تا سطح قابل ملاحظه ای تضمین می گردد. باورهای مذهبی به عنوان عامل اصلی روند رو به افزایش سلامت همه جانبه عملکرد سازمان ها در نظام اسلامی، نقش تعیین کننده ای دارد. تاجایی که در پیشبرد اهداف کوتاه مدت و بلند مدت سازمانی، به هیچ وجه نباید از اهمیت بالای آن غافل شد. و برطبق راهکارهای علمی و اثبات شده دانش افزایی در حوزه های مذهبی و اعتقادی، با برخورداری از این گونه دوره های آموزشی منظم که به عنوان ضمن خدمت معرف همگاند، سلامت فردی و به تبع سلامت سازمان را به جامعه هدیه نمود.

واژگان کلیدی: باورهای مذهبی، سلامت سازمانی، معلمان

مقدمه

انسان دارای باورهاست و این باورها از زندگی و دین او سرچشمه می‌گیرد و در رفتار آن تاثیر دارد پیوند و ارتباطی که میان روان آدمی و باورها و اعتقادات او وجود دارد و نقشی که دین به عنوان مجموعه آموزه‌ها و باورها در سلامت سازمانی ایفا می‌کند غیر قابل انکار است. باورهای دینی مجموعه اقدامات، رفتارها، باورها و نگرشهایی است که در ارتباط با اصول دین، فروع دین، و دیگر حیطه‌های مرتبط با مذهب عنوان می‌شود. مذهب به مجموعه‌ای از جهان بینی و ایدئولوژی اطلاق می‌شود که تلقین آنها می‌تواند شیوه زندگی فرد را تعیین کند. باورهای دینی به معنای خاص که همیشه باورهای مشترک جماعت معینی هستند که از گروه خویش به آن باورها و عمل کردن به مناسک همراه با آنها به خود می‌بالد. این باورها نه اینکه به عنوان امری فردی توسط همه اعضای جماعت پذیرفته شده باشند، بلکه در حکم امری متعلق به تمامیت گروه تلقی می‌شوند و جزئی از وحدت گروه را تشکیل می‌دهند (شریفی یزدی، به نقل از دورکیم، ۱۳۹۳: ۳).

باید پیشاپیش اعتراف کنیم که سرانجام هنگام رویارویی با امور مربوط به اعتقادات و سنت‌ها و نیز میراث‌های بجا مانده‌ای که جانها از آن آکنده و روان انسانها بدان انس گرفته، مساله بی‌طرفی، امری بغایت مشکل خواهد بود. این نگرش بی‌طرفانه، موقعی دشوارتر و سخت‌تر می‌شود که از یکسو میان اعتقادات و موارث گذشتگان و از سوی میان چیزهایی باشد که در نزد دیگران با او مقابله می‌کند، زیرا در مسائلی که انسان با آنها آشناست چیزی که انتظار می‌رود تصمیم‌گیری عجولانه راجع به نتیجه دلخواه از آن است، در حالی که موضعگیری بی‌طرفانه، امری است که کمتر تحقق یافته است (صائب، ترجمه روحانی، ۱۳۸۱: ۱۷).

دین‌ها راهبر آدمیان به سوی خداوند، اما خود آنها ساخته و پرداخته آدمیان‌اند. پس شگفتی ندارد که در آنها هم مرزها، نارسایی‌ها و سستی‌هایی کار آدمی را بیابیم و هم شور و شوق و نیروی خیال او را. نیز دین‌ها یک پدیده اجتماعی‌اند. زندگانی روحانی با زندگانی همه روزه در می‌آمیزد. اندازه این درآمیزی از یک دین به دین دیگر ناهمسان است اما همواره بخش مهمی است از عناصری که فرهنگ ملت‌ها را می‌سازند. (مالرب، ترجمه توکلی، ۱۳۷۹: ۲۵۴).

یک ایده که علی‌العموم به عنوان مشخصه هر دینی قلمداد می‌گردد، مافوق طبیعی بودن آن است به این طریق، کلیه چیزهایی که از حدود شناخت ما فراتر می‌روند. فهمیده می‌شوند، ماوراء طبیعت دنیای اسرا آمیز درک ناشدنی غیر قابل شناخت است. اسپنسر می‌گوید: ادیان بطور کلی، برخلاف عقاید تعصب‌آمیزشان، به طور ضمنی می‌پذیرند که وجود دنیا با آنچه که آنرا در بر می‌گیرد و آنچه آنرا احاطه می‌کند، مرموز است و نیاز به تبیین دارد. او همچنین آنها را به طور بنیادی در باور دانش بی‌پایان نسبت به چیزهایی که خارج از ادراکند (دورکیم، به نقل از سالارزاده امیری، ۱۳۸۲: ۳۱-۳۲). بعضی گفتند علت پیدایش دین جهل و نادانی بشر است و بعضی دیگر گفته‌اند علت اینکه بشر بسوی دین گراییده علاقه‌ایست که به نظم و عدالت دارد، وقتی که در دنیا از طرف طبیعت یا اجتماع بی‌عدالتی می‌بیند برای اینکه تسکینی جهت آلام درونی خود پیدا کند دین را برای خویشتن می‌سازد (مطهری، ۱۳۵۴: ۳۱-۳۰).

غالباً گفته می‌شود که: ایمان مذهبی بر پایه‌های احساسات مبهم و یا احساس شدید قرار دارد بعبارت دیگر می‌گویند مذهب یک امر باطنی و شخصی است، یک حالت روحانی است که بقالب منطق و استدلال در نمی‌آید. (جیمز، ترجمه قائینی، ۱۳۴۳: ۱۲۱).

و همانطور که مشخص است انسان امروزی در جامعه‌ای زندگی می‌کند که تحت سیطره سازمانهاست. انسان امروزی در سازمان متولد می‌شود و در طول زندگی‌اش با سازمان‌های مختلفی سروکار دارد و در نهایت توسط همین سازمانها به خاک سپرده می‌شود. این سازمانها بنابر مقتضیات و نیاز جوامع و متناسب با شرایط ویژه هر جامعه شکل گرفته و رشد می‌کنند از این‌رو مطالعه سازمانها تنها با در نظر گرفتن محیط و عوامل حاکم بر آن امکانپذیر می‌باشد. سازمانها بی‌شک بی‌تاثیر از عوامل محیطی خود نیستند، اما تاثیر همه این عوامل یکسان نمی‌باشد (عباس‌زادگان، ۱۳۷۹: ۲۰).

سازمان عبارت است از مجموعه‌ای از افراد که برای تحقق اهدافی معین همکاری می‌کنند. در همه سازمانها از انسان استفاده می‌شود و همه آنها هدفمند بوده، از تقسیم کار بهره می‌برند (رضائیان، ۱۳۹۰: ۱۰). و همچنین امروزه اهمیت عامل انسانی و نقش منحصر بفرد آن به منزله یک منبع استراتژیک و طراح و مجری نظام‌ها و فراگردهای سازمانی جایگاهی به مراتب بالاتر از گذشته یافته است تا جایی که در تفکر سازمانی پیشرفته از انسان به مثابه مهمترین منبع و دارایی برای سازمان یاد می‌شود. بنابراین در متون نظری مسائل سازمان و مدیریت با بحث جدیدی روبرو می‌شویم و آن سلامت سازمانی است و در حقیقت سلامت سازمانی، یکی از گویاترین و بدیهی‌ترین شاخص‌های اثربخشی سازمانی است. (نصیری، ۱۳۹۰: ۴-۳).

سازمانها نیز مانند انسانها می توانند در حالات مختلفی از لحاظ سلامتی و میزان آن قرار داشته باشند. این مفهوم می تواند ضامن میزان دوام و بقای یک سازمان در شرایط مختلف باشد. در سازمان سالم، کارمندان، متعهد، وظیفه شناس و سودمند هستند و از روحیه بالایی برخوردارند. فهم وضع سلامت یک سازمان می تواند ما را در انتخاب و گزینش روش های مدیریتی مناسب برای اثربخشی آن، یاری کند. سلامت عبارت است از رفاه کامل جسمی، روانی و اجتماعی و نه فقط نبودن بیماری و معلولیت. اصطلاح سلامت سازمانی در سال ۱۹۶۹ توسط مایلز^۱ در مطالعه جو سازمانی مدارس به کار برده شد این اصطلاح که نخستین بار برای بیان جنبه تداوم و بقای سازمان مورد استفاده قرار گرفت. و به نظر مایلز سلامت سازمانی عبارت است از دوام و بقای سازمان در محیط خود و سازگاری با آن و ارتقاء و گسترش توانایی خود برای سازگاری بیشتر. و از مشخصات یک سازمان سالم آن است که سلامت جسمی و روانی کارکنان آن به همان اندازه مورد توجه و علاقه مدیریت سازمان قرار می گیرد که تولید و بهره وری، مورد تاکید قرار گرفته است. و عناصر سلامت سازمانی عبارتند از: رهبری سازمان، توانایی سازگاری، کار گروهی، توسعه شایستگی و مهارت، ارتباطات، پاداش ها و تجلیل، تعهد کاری، بینش (پورکیانی و همکاران، ۱۳۹۰: ۳۵-۱۶).

آنچه چیان و منیدری (۱۳۸۳)، طی پژوهشی با عنوان "بررسی رابطه بین مهارتهای ارتباطی مدیران با سلامت سازمانی" پرداختند و نتایج نشان داد که مدیران دانشگاه دارای مهارتهای بالاتر از سطح متوسط در زمینه های ارتباطی هستند و دانشکده ها از سلامت سازمانی بالاتر از متوسط برخوردارند

نوابخش و پوریوسفی (۱۳۸۵)، به بررسی "نقش دین و باورهای مذهبی بر سلامت روان" پرداختند و نتایج نشان داد که افرادی که از نظر اعتقادات دینی ضعیف ترند احساس آرامش امنیت و خوشبختی کمتری دارند

آنچه چیان و ظهورپرونده (۱۳۸۸)، در تحقیقی با عنوان "رابطه دانش مدیران با اثر بخشی و سلامت سازمانی مدارس متوسطه شهر مشهد" پرداختند و نتایج نشان داد که رابطه معنادار بین دانش مدیریتی مدیران با اثربخشی و سلامت سازمانی مدارس وجود ندارد. رسولی و سلطانی گردفرامز (۱۳۹۱)، در تحقیقی با عنوان "مقایسه و بررسی رابطه جهت گیری مذهبی و عمل به باورهای دینی با سازگاری زناشویی در طلاب و دانشجویان" پرداخته و نتایج نشان داد که بین جهت گیری مذهبی و سازگاری زناشویی رابطه وجود دارد.

زین آبادی و رضایی (۱۳۹۱)، "رابطه دانش مدیران با اثر بخشی و سلامت سازمانی مدارس متوسطه شهر مشهد" را بررسی کردند و نتایج حاکی از آن بود که سلامت سازمانی با تاثیر گذاری بر نگرش ها و رفتارهای فرانشیمعلمان می تواند بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان موثر باشد.

نصیری و همکاران (۱۳۹۱)، به تحقیقی در زمینه "رابطه بین سلامت دانشگاه های غرب کشور با سلامت روانی کارکنان آنها" پرداختند و نتایج نشان داد که بین سلامت عمومی و سلامت سازمانی کارکنان ارتباطی وجود ندارد.

شریفی یزدی (۱۳۹۳) در تحقیقی به "بررسی رابطه باورهای مذهبی و شادمانی مدیران آموزش و پرورش ناحیه ۱ کرمان" پرداخته و نتایج تحقیق مذکور نشان داد که ابعاد باورهای دینی رابطه مثبت و معنی داری با شادمانی مدیران دارد.

قاسمی و همکاران (۱۳۹۳)، در تحقیقی با عنوان "بررسی تاثیر رهبری معنوی بر سلامت سازمانی" پرداخته و نتایج نشان داد که رهبری معنوی بر سلامت سازمانی تاثیر مستقیم و معناداری دارد. همچنین از ابعاد رهبری معنوی، عضویت و بازخور تاثیر مستقیم و معناداری بر سلامت سازمانی دارند.

والاو جمالی آرائی (۱۳۹۳)، در تحقیقی با عنوان "بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و باورهای دینی_مورد مطالعه کارکنان یگان های ویژه ناجا" پرداختند و نتایج تحقیق نشان داد که بین باورهای دینی و ویژگی های دینی و ویژگی های شخصیتی کارکنان رابطه معناداری وجود دارد.

حیدری (۲۰۰۹)، در تحقیقی دیگر به "بررسی رابطه منبع کنترل، جهت گیری مذهبی و اضطراب امتحان" پرداخته و نتایج نشان داد که رابطه منفی معنی داری بین منبع کنترل و اضطراب امتحان وجود دارد و نیز رابطه مثبت و معناداری بین جهت گیری مذهبی و منبع کنترل وجود دارد.

نادری (۲۰۱۱)، به "بررسی رابطه هوش هیجانی و رضایت شغلی و تعهد سازمانی میان معلمان دبیرستان" پرداخته و نتایج نشان داد که رابطه مثبت و معنادار بین هوش هیجانی و رضایت شغلی وجود دارد، بین هوش هیجانی و تعهد سازمانی و همچنین بین رضایت

¹ Miles

شغلی و تعهد سازمانی است. همچنین مشخص شد که تفاوت قابل توجهی در میان دبیرستان معلمان زبان انگلیسی با جنس های مختلف و سن در مورد رضایت شغلی و تعهد سازمانی وجود ندارد.

حال با توجه به تحقیقات مذکور که هر یک بطور جداگانه به بررسی دو متغیر (باورهای مذهبی و سلامت سازمانی) می پردازند و به دلیل اهمیت این دو متغیر در سازمانها در این پژوهش محقق در صدد "بررسی رابطه بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی" می باشد

فرضیه پژوهش

"بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی معلمان مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان رابطه معناداری وجود دارد."

روش تحقیق

پژوهش حاضر یک پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. و جامعه مورد نظر شامل کلیه معلمان متوسطه اول ناحیه ۲ شهر کرمان در سال ۹۵-۹۴ که شامل ۶۵۰ نفر بوده است و بر اساس جدول مورگان ۲۴۲ نفر با روش نمونه گیری تصادفی ساده برای بررسی انتخاب شده است. و متغیرهای این پژوهش به دو دسته متغیر پیش بین و ملاک تقسیم می شوند که باورهای مذهبی نقش متغیر پیش بین و سلامت سازمانی نقش متغیر ملاک را ایفا می کند. بدین صورت که ابتدا باورهای مذهبی معلمان از طریق پرسشنامه باورهای مذهبی سنجیده می شود و سپس از طریق پرسشنامه سلامت سازمانی که آن هم توسط معلمان مذکور تکمیل می گردد میزان رابطه دو متغیر مشخص می گردد. ابزار جمع آوری داده های این تحقیق، پرسشنامه و از نوع بسته یا منظم است. این تحقیق از دو پرسشنامه شامل: پرسشنامه باورهای مذهبی گلزاری (۱۳۷۹) که دارای ۲۵ سوال است که به منظور سنجش باورهای مذهبی می باشد و مقیاس استفاده شده آن لیکرت در ۴ طیف از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم می باشد. و روایی و پایایی این پرسشنامه ۰/۸۷ و ۰/۷۵۷ می باشد. و این پرسشنامه برگرفته از پایان نامه عزیزه شریفی یزدی می باشد که پایایی آن دوباره با آلفای کرونباخ ۰/۸۸ بدست آمد و نیز از پرسشنامه سلامت سازمانی که دارای ۴۴ سوال و از مقیاس لیکرت در ۴ طیف از همیشه تا به ندرت استفاده شده است. و روایی و پایایی آن ۰/۹۵ و ۰/۹۰ می باشد. که این پرسشنامه نیز برگرفته از کار تحقیقی زهرا محمدی می باشد که پایایی آن بوسیله آلفای کرونباخ ۰/۹۰ می باشد. و داده ها با نرم افزار SPSS ۱۹ و با بهره گیری از روشهای آماری توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین) و روشهای آمار استنباطی (ضریب همبستگی اسپیرمن) مورد تحلیل آماری قرار گرفت.

یافته های پژوهش

توصیف کمی و کیفی متغیرهای اصلی پژوهش:

با توجه به نمره متغیرهای تحقیق (میانگین 31 سؤال پرسشنامه باورهای مذهبی و میانگین 44 سؤال پرسشنامه سلامت سازمانی)، از بین 242 دبیر مورد بررسی، در مورد متغیر باورهای مذهبی ۱۱۶ نفر (۴۷/۹ درصد) در سطح پایین، ۱۲۳ نفر (۵۰/۸ درصد) در سطح متوسط و ۳ نفر (۱/۲ درصد) در سطح بالا نظر داده اند. همچنین در مورد متغیر سلامت سازمانی ۴۴ نفر (۱۸/۲ درصد) در سطح پایین، ۱۹۷ نفر (۸۱/۴ درصد) در سطح متوسط و ۱ نفر (۰/۴ درصد) در سطح بالا نظر داده اند (جدول ۱). به طور کلی با توجه به میانگین نمره محاسبه شده برای باورهای مذهبی (۲/۵۵)، می توان گفت که باورهای مذهبی در دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان در سطح متوسط بوده است. همچنین با توجه به میانگین نمره محاسبه شده برای سلامت سازمانی (۲/۸۵)، می توان گفت که سلامت سازمانی در دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان در سطح متوسط بوده است (جدول ۲).

جدول ۱ توزیع فراوانی وضعیت باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان

سطح متغیر	باورهای مذهبی		سلامت سازمانی	
	فراوانی	درصد فراوانی	فراوانی	درصد فراوانی
پایین	116	47/9	44	18/2
متوسط	123	50/8	197	81/4
بالا	3	1/2	1	0/4
جمع	242	100/0	242	100/0

جدول ۲ آماره های توصیفی نمره وضعیت باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان

متغیر	میانگین	انحراف معیار	میانه	مد	چولگی	کشیدگی	کمینه	پیشینه	تعداد
باورهای مذهبی	۲/۵۵	۰/۲۷۲	۲/۵۱	۲/۳۹	۱/۷۵۷	۴/۹۹۰	۲/۰۶	۳/۷۴	۲۴۲

تحلیل داده ها (بررسی فرضیه های تحقیق)

در ابتدا قبل از بررسی فرضیه های تحقیق باید نرمال بودن متغیر های تحقیق توسط آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف یک نمونه ای بررسی شود.

H_0 : متغیر مورد بررسی توزیع نرمال دارد.

H_1 : متغیر مورد بررسی توزیع نرمال ندارد.

جدول ۳ آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف یک نمونه ای برای متغیرهای تحقیق

متغیر	باورهای مذهبی	سلامت سازمانی
تعداد	242	242
میانگین	2/55	2/85
انحراف استاندارد	0/272	0/338
آماره Z	1/941	1/823
معنی داری (p- مقدار)	0/001	0/003

بر اساس نتایج جدول آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف یک نمونه ای و معنی داری بدست آمده، به علت اینکه معنی داری بدست آمده برای متغیرها کمتر از ۰/۰۵ (سطح معنی داری تحقیق) است لذا فرض نرمال بودن برای متغیرهای تحقیق مورد تایید قرار نمی گیرد. یعنی با ۰/۹۵ درصد اطمینان (در سطح معنی داری ۰/۰۵) فرض نرمال بودن رد می شود.

به علت اینکه فرض نرمال بودن برای متغیر های تحقیق رد شد برای بررسی فرضیه تحقیق از آزمون همبستگی ناپارامتری کندال و اسپیرمن برای تایید رابطه استفاده می شود.

بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان رابطه وجود دارد.

H_0 : بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان رابطه وجود ندارد.

H_1 : بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان رابطه وجود دارد.

برای بررسی رابطه بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان از ضرایب همبستگی کندال و اسپیرمن استفاده شد (متغیرها کمی). نتایج حاصل از این آزمون در جدول ۴ آمده است.

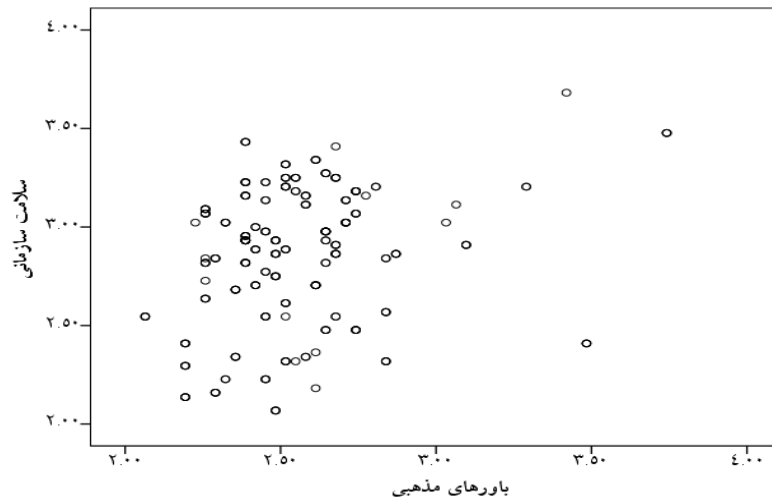
جدول ۴ ضریب همبستگی کندال و اسپیرمن بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان

آماره همبستگی	مقدار ضریب همبستگی	معنی داری (p- مقدار)	تعداد	وجود رابطه	نوع رابطه
کندال	۰/۱۵۷	$< ۰/۰۰۱^{**}$	۲۴۲	دارد	مستقیم
اسپیرمن	۰/۲۲۶	$< ۰/۰۰۱^{**}$	۲۴۲	دارد	مستقیم

* در سطح ۰/۰۵ معنی دار ** در سطح ۰/۰۱ معنی دار

بر اساس نتایج حاصل از آزمون همبستگی و معنی داری های بدست آمده از آنها، به علت اینکه معنی داری بدست آمده کمتر از ۰/۰۵ (سطح معنی داری تحقیق) است لذا فرض صفر مبنی بر عدم وجود رابطه بین دو متغیر رد می شود و فرض یک مورد پذیرش واقع می شود همچنین ضریب همبستگی کندال برابر ۰/۱۵۷ و ضریب همبستگی اسپیرمن برابر ۰/۲۲۶ است که نشان دهنده این است که بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی دبیران مدارس متوسطه اول ناحیه ۲ کرمان نوع و شدت رابطه چگونه است. با توجه به مثبت بودن ضرایب آزمون های کندال و اسپیرمن این رابطه از نوع مستقیم یا افزایشی است. لذا فرضیه تحقیق مورد تایید قرار می گیرد به این مفهوم که تغییرات در

سطح باورهای مذهبی موجب تغییرات در سلامت سازمانی است و به طرف مثبت (افزایشی) سیر می کند، بدین معنی که اگر در جامعه به میزان یک واحد افزایش باورهای مذهبی را داشته باشیم انتظار داریم با توجه به ضریب همبستگی اسپیرمن سلامت سازمانی دبیران به میزان ۰/۲۲۶ افزایش پیدا کند و بالعکس، این مساله با توجه به نمودار پراکنش که در شکل ۱ آورده شده قابل تایید است.



نمودار ۴-۵. پراکنندگی باورهای مذهبی^{*} سلامت سازمانی

بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر رابطه بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی معلمان متوسطه ناحیه ۲ شهر کرمان را مورد سنجش قرار داده است. نتایج بدست آمده از آزمونهای اسپیرمن وجود رابطه معنادار و مستقیم بین باورهای مذهبی و سلامت سازمانی را نشان داد. همچنین بین باورهای دینی با مولفه یگانگی نهادی، نفوذمدیر، رعایت، حمایت منابع، رابطه مثبت و معناداری وجود دارد که منجر به رد فرض صفر میگردد و نیز بین باورهای مذهبی و ساختدهی، روحیه و تاکید علمی رابطه مثبت و معناداری وجود ندارد که در اینجا فرض صفر تایید می-شود. نتایج حاصل از پژوهش حاضر با نتایج به دست آمده از تحقیقات نوابخش و پوریوسفی (۱۳۸۵)، رسولی و سلطانی گردفرامرز (۱۳۹۱)، زین آبادی و رضایی (۱۳۹۱)، شریفی یزدی (۱۳۹۳)، قاسمی و همکاران (۱۳۹۳)، والاو جمالی آرای (۱۳۹۳)، حیدری (۲۰۰۹) آهنچیان و منیدری (۱۳۸۳)، نادری (۲۰۱۱) همخوانی دارد. و با تحقیقات و ظهورپرونده (۱۳۸۸)، نصیری و همکاران (۱۳۹۱)، آهنچیان و نوربخش (۱۳۹۴) همخوانی ندارد.

همانگونه که نتایج عینی و جامع این تحقیق نشان می دهد، ارتباط مستقیم و تنگاتنگی میان باورهای مذهبی شخص معلم به عنوان فردی که رسالت خطیر تربیت دانش آموزان را برعهده دارد و نقش او تحت عنوان هدایت کننده اسوه ای امین و بصیر در فرایند تعلیم و تربیت از یک طرف و سلامت مدرسه بعنوان یک سازمان محرز می باشد، از طرفی اهمیت موضوع به واسطه نقش بی بدیل و انکارناپذیر این دست از باورها در رده های مختلف سازمانی بیان کننده آنست که: با در نظر گرفتن ابعادی همچون یگانگی در سازمان، نفوذ مدیر و حمایت از منابع، موجب ایجاد انگیزه و قرار گرفتن در مسیر ترقی فردی و اجتماعی می گردد. زمانی که باورهای عمیق مذهبی بر پایه های آیات و روایات مستدل و مستند دین مبین اسلام با رویکرد علمی و پژوهشی بر واردت قلبی ساخته و بناگردد، منتج به ایمانی راسخ می گردد که در همه احوال در مقابل یگانه خالق بی همتا همواره در حال تسلیم و رضااست و می تواند تاثیر مستقیم و بی نقصی بر بهبود سلامت سازمانی که مد نظر است، داشته باشد. فرایندی تعالی جویانه، مبتنی بر نظام اسلامی به منظور هدایت آینده سازان جامعه. لذا با در نظر گرفتن این اصل اساسی که: آموزش و پرورش از ارکان اصلی پیشرفت و رسیدن به اهداف عالیه و همه جانبه جوامع انسانی تعریف شده است، باید در نظر داشت که اهداف از پیش تعیین شده این اصل با بهرمندی از باورهای فاقد شک و تردید و تثبیت شده مذهبی، راه گشای بسیاری از معایب و مشکلات مسائل و برنامه های پیرامون آن خواهد بود. از همین رو می طلبد، با توجه به ایمان راسخ و قلبی ذکر شده به لحاظ مباحث عمیق فلسفی و فقهی که تا حدودی اکتسابی می باش؛ لازم است در بدو ورود افراد به سیستم و سازمان که خود نماد پیشرفت و درک صحیح از جامعه است، ایمان داشتن به این اعتقادات مورد توجه جدی قرار گیرد. و به لحاظ قرار گرفتن نفس انسانی، در گرداب غفلت و بی خبری، همواره باید در طول دوران فعالیت نسبت به افزایش سطح آگاهی و دانش مستخدمین درحول محور مسائل و مباحث مختلف باورهای اعتقادی و مذهبی اقدامات جدی بعمل آورد. و برطبق راهکارهای علمی و اثبات شده دانش افزایی در حوزه های مذهبی و اعتقادی، با برخورداری از این-گونه دوره های آموزشی منظم که به عنوان ضمن خدمت معرف همگانند، سلامت فردی و به تبع سلامت سازمان را به جامعه هدیه نمود. و موجبات اثربخشی این عوامل و پرورش دیدگاه ارتقاء و تعمیق انواع و مراتب عقلانیت در همه ی ساحت های تعلیم و تربیت را در سازمان ها تبیین نمود.

منابع و مراجع

- [۱] آهنگیان، محمدرضا و ظهورپرورنده، وجیهه (۱۳۸۸)، رابطه دانش مدیریتی مدیران با اثربخشی و سلامت سازمانی مدارس متوسطه شهر مشهد، پژوهشنامه تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنور، شماره هجدهم.
- [۲] آهنگیان، محمدرضا، منیدری، رمضانعلی (۱۳۸۳)، رابطه مهارت های ارتباطی مدیران با سلامت سازمانی، پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی، سال چهارم، شماره دوازدهم.
- [۳] پورکیانی، مسعود و همکاران (۱۳۹۰)، سلامت سازمانی، فساد اداری و شایعه، چاپ اول، کرمان: مرکز انتشارات علمی.
- [۴] جیمز، ویلیام (۱۳۴۳)، ترجمه مهدی قائینی، دین و روان، قم: انتشارات دارالفکر.
- [۵] دورکیم، امیل (۱۳۸۲)، صور ابتدایی حیات، ترجمه نادر سالارزاده امیری، چاپ اول، انتشارات علامه طباطبائی.
- [۶] رسولی، رویا و سلطانی گردفرامرز، سمیه (۱۳۹۱)، مقایسه و بررسی رابطه جهت گیری مذهبی و عمل به باورهای دینی با سازگاری زناشویی در طلاب و دانشجویان، فصلنامه خانواده پژوهی، سال هشتم، شماره ۳۲.
- [۷] رضائیان، علی (۱۳۹۰)، مبانی سازمان و مدیریت، تهران: سمت.
- [۸] زین آبادی، حسن رضا و رضایی، مرادعلی (۱۳۹۱)، سلامت سازمانی مدرسه و پیشرفت تحصیلی: تدوین، آزمون و اصلاح یک الگوی علی. اندیشه های نوین تربیتی، دوره ۸، شماره ۲.
- [۹] شریفی یزدی، عزیزه (۱۳۹۳)، بررسی رابطه باورهای مذهبی و شادمانی مدیران آموزش و پرورش ناحیه ۱ کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، دانشکده ادبیات.
- [۱۰] صائب، عبدالحمید ترجمه حبیب روحانی (۱۳۸۱)، شیوه انتخاب مذهب، مشهد: بنیاد پژوهش های اسلامی.
- [۱۱] عباس زادگان، محمد (۱۳۷۹)، مدیریت بر سازمان های ناآرام، چاپ اول، تهران، کویر.
- [۱۲] قاسمی، محمد. فردین، مرضیه. جودزاده، مهتا (۱۳۹۳)، بررسی تاثیر رهبری معنوی بر سلامت سازمانی، پژوهش های مدیریت عمومی، شماره بیست و ششم، ص ۱۵۶-۱۳۵.
- [۱۳] مالرب، مایکل (۱۳۷۹)، ترجمه مهران توکلی، انسان و ادیان، تهران: نشر نی.
- [۱۴] محمدی، زهرا (۱۳۹۰)، رابطه مهارت های ارتباطی مدیران و سلامت سازمانی مدارس متوسطه شهرستان جیرفت در سال ۹۲-۹۱، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید باهنر کرمان، دانشکده ادبیات.
- [۱۵] مطهری، مرتضی (۱۳۵۴)، امدادهای غیبی، انتشارات صدرا.
- [۱۶] نوایخش، مهرداد و پوریوسفی، حمید (۱۳۸۵)، نقش دین و باورهای مذهبی بر سلامت روان، پژوهش دینی، شماره چهاردهم.
- [۱۷] نصیری، فخرالسادات (۱۳۹۰)، سلامت سازمانی (تعاریف، مفاهیم، نظریه ها)، همدان: نشر چنار.
- [۱۸] نصیری، ولیک بنی و همکاران (۱۳۹۱)، رابطه بین سلامت دانشگاه های غرب کشور با سلامت روانی کارکنان آنها، اندیشه های نوین تربیتی، دانشگاه الزهراء، دوره ۸، شماره ۳.
- [۱۹] نوربخش، امین (۱۳۹۴)، رابطه هوش معنوی و باورهای مذهبی با احساس حقارت و خشونت دانشجویان، دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی سال شانزدهم، شماره ۱.
- [۲۰] والا، رضا جمالی آرائی، محمدرضا (۱۳۹۱)، بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و باورهای دینی _ مورد مطالعه کارکنان یگان های ویژه ناجا، بصیرت و تربیت اسلامی، سال یازدهم، شماره ۲۹.
- [21] Naderi, Nahid (2009). **Emotional intelligence, job satisfaction, organizational commitment, and selected demographic information among high school English teachers.** University
- [22] Shahid Bahonar kerman. College Letters and Humanities.
- [23] Heidari, Nahid (2011). **The relationship between locus of control, teast anxiety, religious orientation among EFL students of Shahid Bahonar University of Kerman.** University
- [24] Shahid Bahonar kerman. College Letters and Humanities